

FISA DISCIPLINEI

39.20 PERCEPTIA SI CONFIGURAREA SPATIULUI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Arhitectură și Urbanism
1.3 Departamentul	Arhitectură
1.4 Domeniul de studii	Arhitectură
1.5 Ciclul de studii	Licență + Master integrat
1.6 Programul de studii / Calificarea	Arhitectură
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei		Percepția și configurarea spațiului			Codul disciplinei	39.20
2.2 Titularul de curs			Conf. dr. habil. arh. Dana Julean - dana.julean@arch.utcluj.ro			
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect / practică			Nu este cazul			
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare		C
2.7 Regimul disciplinei		Categoria formativă				DS
		Opționalitate				DOP

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	0	3.3 Laborator	0	3.3 Proiect	0	3.3 Practică	0
3.4 Număr de ore pe semestru	28	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	0	3.6 Laborator	0	3.6 Proiect	0	3.3 Practică	0
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru studiu individual și evaluare:												
(a) Evaluare												1
(b) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe												18
(c) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren												3
(d) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri												0
(e) Tutoriat												0
(f) Alte activități												0

3.8 Total ore studiu individual și evaluare (suma (3.7(a)...3.7(f))	22	
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)	50	
3.10 Numărul de credite	2	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Prezența la curs este obligatorie în proporție de minim 50%. Absenteismul peste limita de 50% atrage după sine recontractarea disciplinei în anul universitar următor. (conform HC FAU nr. 2/14.07.2022) Atenția, implicarea și participarea activă pot influența pozitiv evaluarea finală, conform celor precizate la punctul „11. Evaluare”.</i>
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	Nu este cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	CE2 2. desenează schițe CE3 3. efectuează cercetare de teren CE6 6. elaborează schițe de arhitectură CE9 9. examinează constrângerile de construcție în proiectarea arhitecturală CE13 13. identifică nevoile clienților CE15 15. integrează măsuri în proiecte arhitecturale CE21 21. proiectează clădiri CE22 22. proiectează dispunerea spațială a spațiilor exterioare CE25 25. proiectează soluții de modernizare a clădirilor CE26 26. proiectează spații deschise CE28 28. satisface cerințe estetice CE30 30. studiază relația dintre clădiri, oameni și mediu CO1 1. adaptează proiectele existente la noile circumstanțe CO4 4. aplică gândirea proiectivă sistemică CO5 5. asigură armonia construcțiilor arhitecturale CO8 8. comunică cu rezidenții locali CO9 9. concepe un design interior specific CO12 12. dezvoltă rețele profesionale CO13 13. efectuează modele arhitecturale CO20 20. oferă materiale didactice CO23 23. pregătește conținutul lecției
-------------------------	---

	CT1 1. dă dovadă de inițiativă CT2 2. adoptă modalități de promovare a biodiversității și a bunăstării animalelor CT3 3. oferă consiliere altora CT5 5. aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie CT6 6. adoptă modalități de reducere a poluării CT16 16. gândește rapid CT17 17. evaluează impactul comportamentului individual asupra mediului CT20 20. dă dovadă de curiozitate CT22 22. abordează provocările în mod pozitiv CT24 24. se adaptează la schimbare CT25 25. adopta modalități de reducere a impactului negativ al consumului CT26 26. menține bunăstarea psihologică CT31 31. prelucrează informații spațiale CT32 32. respectă diversitatea valorilor și a normelor culturale CT39 39. organizează informații, obiecte și resurse CT43 43. arată empatie CT44 44. negociază compromisuri CT47 47. participă activ la viața civică CT48 48. gândește critic CT49 49. îi implică pe ceilalți în comportamente favorabile mediului CT53 53. se exprimă într-un mod creativ CT54 54. soluționează conflicte CT55 55. apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice CT65 65. improvizează CT68 68. efectuează căutări pe internet CT75 75. dă dovadă de competență interculturală CT77 77. gândește în mod inovator CT79 79. gândește în mod creativ CT80 80. gândește holistic CT85 85. evaluează în mod critic informațiile și sursele acestora CT87 87. aplică cunoștințe în domeniul științelor sociale și umaniste
--	--

7. Rezultatele așteptate ale învățării

Cod intern RAI	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și Autonomie (și corelare cu Rezultatele așteptate ale învățării din RAI <i>corespondent din HG publicată în MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, Nr. 940/10.X.2025 și UIA UNESCO Charter for Architectural Education)</i>
RFAU.1	Studentul/absolventul identifică și explică elementele fundamentale ale interacțiunii dintre dimensiunile artistice și cele tehnice ale soluțiilor destinate mediului construit sau obiectelor de mobilier și design.	Studentul/absolventul elaborează analize și studii preliminare care să fundamenteze teoretic soluțiile tehnice destinate intervențiilor în mediul construit / în proiectarea obiectelor de mobilier și design.	Studentul/absolventul integrează dimensiunile artistice și cele tehnice ale proiectării într-un sistem de valori bazat pe conștiința responsabilității față de societate. <i>a) conceperea proiectelor arhitecturale care să corespundă atât cerințelor estetice, cât și celor funcționale și tehnice;</i>

RFAU.2	Studentul/absolventul identifică, diferențiază și explică fundamentele teoretice, istorice, filosofice și de reprezentare (bi- și tri-dimensională) ale conceperii și dezvoltării proiectelor.	Studentul/absolventul culege date, elaborează sinteze de cercetare, definește elemente ale temelor de proiectare. Studentul/absolventul integrează permanent elemente de gândire critică și de cultură profesională în fluxurile de elaborare a proiectelor.	Studentul/absolventul demonstrează autonomie și selectivitate în procesele de documentare preliminară elaborării proiectelor / soluțiilor tehnologice. <i>b) istoria și teoriile arhitecturii, precum și despre arte, tehnologii și științe umane conexe;</i>
RFAU.3	Studentul/absolventul identifică conexiunile culturale și artistice relevante într-o situație dată de proiectare. Studentul/absolventul explorează istoria și particularitățile celorlalte arte, pentru fundamentarea estetică a misiunilor și proiectelor.	Studentul/absolventul integrează permanent și critic elemente de cultură artistică în fluxurile de elaborare a proiectelor.	Studentul/absolventul cultivă simțul estetic, sensul critic al valorii artistice și selectivitatea în procesele de documentare preliminară elaborării proiectelor. <i>c) artele frumoase ca factori ce pot influența calitatea conceperii proiectelor arhitecturale;</i>
RFAU.4	Studentul/absolventul definește noțiunile fundamentale ale științelor sociale, așa cum sunt acestea înțelese și interpretate în teoriile relevante pentru mediul construit / ambiant.	Studentul/absolventul efectuează cercetări preliminare fazelor de proiectare, culege date și elaborează sinteze documentare privind conexiunile cu mediul social și cu factorii de decizie din societate.	Studentul/absolventul își asumă permanent responsabilitatea etică pentru conceperea unor soluții bazate pe principii umaniste, incluzive și sustenabile.
RFAU.5	Studentul/absolventul cercetează, identifică și explorează articulările istorice, teoretice și de reglementare normativă ale adecvării proiectului la cerințele utilizatorilor / societății. Studentul/absolventul identifică și explică elementele teoretice de principiu cu privire la ergonomie / particularitățile antropometrice, fiziologice și psihologice ale oamenilor.	Studentul/absolventul concepe și implementează studii preliminare privind dimensiunea funcțională a proiectelor. Studentul/absolventul monitorizează implementarea adecvării funcționale a soluțiilor de proiectare, de-a lungul fluxului de elaborare a proiectelor, în timpul execuției, precum și în evaluarea ulterioară dării în folosință / introducerii în producție.	Studentul/absolventul pune în practică responsabilitatea proiectantului față de utilizatorii finali, față de investitor / comanditar și față de societate, precum și limitele etice ale negocierii unor soluții. <i>e) relațiile dintre ființa umană și spațiul construit, pe de o parte, și creațiile arhitecturale și mediul lor, pe de altă parte, precum și capacitatea de a înțelege necesitatea de a armoniza creațiile arhitecturale și spațiile în funcție de necesitățile și scara umană;</i>

RFAU.7	Studentul/absolventul diferențiază și comentează critic articularele istorice și teoretice ale concepției și proiectării oricărui ansamblu stabil sau dinamic în mediul construit / ambiant.	Studentul/absolventul elaborează cercetarea preliminară / studiile necesare definirii opțiunilor cu privire la stabilitatea elementelor din mediul construit / ambiant.	Studentul/absolventul cooperează, schimbă informații și manifestă spirit critic și flexibilitate în relația cu alți specialiști, pentru definirea soluțiilor optime privind stabilitatea elementelor proiectate. <i>h) problemele de proiectare structurală, de construcție și de inginerie asociate proiectării clădirilor;</i>
RFAU.8	Studentul/absolventul cercetează, descrie și discută în context istoric și teoretic principiile care guvernează exercitarea profesiei și rolul său în societate.	Studentul/absolventul elaborează dezvoltă componentele legate dimensiunea normativă / de reglementare în procesele de elaborare a documentațiilor specifice.	Studentul/absolventul cultivă dimensiunile colaborativă și etică în procesele de corelare / negociere a interdependențelor dintre diferitele discipline și factorii de decizie ai societății. <i>k) industriile, organizațiile, procedurile și reglementările care intervin în realizarea proiectelor arhitecturale și integrarea planurilor în planificarea generală.</i>
RFAU.10	Studentul/absolventul este la curent cu metodele de cercetare aplicabile în domeniul arhitecturii.	Studentul/absolventul gestionează date relevante în elaborarea soluțiilor proiectelor.	Studentul/absolventul selectează surse credibile și date corecte în cadrul propriului proces de documentare și de dezvoltare a soluțiilor. <i>g) înțelegerea metodelor de cercetare și pregătirea proiectelor de construcții;</i>

RFAU.12	Studentul/absolventul are capacitatea de a descrie responsabilitățile profesionale și disciplinare ale arhitectului față de valorile umane, sociale, culturale, urbane, arhitecturale și de mediu, precum și de patrimoniul arhitectural, identificând relațiile dintre arhitectură și sănătatea, siguranța și bunăstarea societății, precum și principiile de echitate, diversitate și incluziune aplicabile în educația și practica de arhitecturală.	Studentul/absolventul evaluează impactul deciziilor de proiectare asupra sănătății, siguranței și bunăstării utilizatorilor, integrând criterii de protecție ale patrimoniului și dovedind responsabilitate socială în soluțiile propuse, aplicând totodată principii de echitate, diversitate și incluziune în contextele activităților sale.	Studentul/absolventul își asumă responsabilitatea profesională față de interesele și valorile societății, acționând etic în luarea deciziilor care pot afecta sănătatea și siguranța publică, promovând incluziunea și respectul pentru diversitate, atât în mediul profesional cât și în mediul educațional de arhitectură. <i>(UIA 12) Înțelegerea responsabilităților profesionale și disciplinare față de valorile umane, sociale, culturale, urbane, arhitecturale și de mediu, precum și față de patrimoniul arhitectural – inclusiv sănătatea, siguranța și bunăstarea societății; și aspectele fiziologice și psihologice ale sănătății și bunăstării publice. Aceste responsabilități includ, de asemenea, un angajament față de echitate, diversitate și incluziune atât în conținutul, cât și în contextul instruirii arhitecturale.</i>
---------	---	--	--

8. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

8.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul urmărește, în principal, dezvoltarea unui spirit analitic și critic, dar și abilitatea de a formula un discurs teoretic de arhitectură.
8.2 Obiectivele specifice	• abilitatea de a formula întrebări pertinente; • abilitatea de a compara, explica și argumenta o poziție; • abilitatea de a formula și comunica arhitectura sub formă de text.

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Introducere (definiția percepției; relații spațiale; reprezentări ale spațiului, percepția în arhitectură)	2		
2. Principiile percepției 01 (principiile psihologiei gestaltiste, spațiul ca relație între obiecte, iluzii optice)	2		
3. Principiile percepției 02 (hărți mentale, navigarea în spațiu)	2		
4. Spațiul personal (proxemica, niveluri ale spațiului personal, determinarea limitelor spațiului personal)	2		
5. Teritorialitatea (manifestări ale teritorialității, aglomerarea, nivelul obiectelor personale)	2		
6. Semnificații atribuite spațiului (niveluri ale semnificației, <i>raumplan</i> , șoc cultural, enculturație și aculturație, micro-culturi, transferabilitatea semnificației)	2		
7. Limita spațiului - spațiul limitei (edificarea unui loc, limita prin sunet, gardul, limite succesive, limita groasă, limita subțire, spațiul limitei, pragul)	2		
8. Locul inclusivist (locul construct cultural, <i>co-housing</i> , locul dispozitiv mnemonic, <i>evidence based design</i>)	2		
9. Un loc special - monumentul (3 instanțe ale monumentului, procesul de monumentificare, problema autenticității, de-comemorarea)	2		
10. Locul exclusivist (Non-locul, ne-locul, spații interstițiale, orașe în declin/ <i>shrinking cities</i>)	2		

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
9. Percepția meseriei de arhitect din interiorul profesiei (știința eticii, studii de caz despre etica profesională în relația angajat-angajator)	2		
10. Percepția meseriei de arhitect din afara profesiei (studii de caz despre etica profesională în relația arhitectului cu clienții, colaboratorii, societate)	2		
13. Curs recapitulativ	2		
14. Evaluare	2		

NOTĂ: actualizarea continuă a materiei poate conduce la modificări minore de conținut sau ordonare.

Bibliografie (titluri în Biblioteca UTCN):

- **POP, Dana. Despre percepția spațiului în arhitectură. București: Paideia, 2015 cotă 544.862 (3 exemplare) [titlu obligatoriu];**
- **POP, Dana. Arhitectură, percepție și frică. București: Paideia, 2016 cotă 546.811 (3 exemplare) [titlu obligatoriu];**
- ARNHEIM, Rudolf. Arta și percepție vizuală - o psihologie a văzului creator. Traducere de Florin Ionescu. Iași: polirom, 2011 cotă 541.240 (2 exemplare);
- LYNCH, Kevin. The Image of the City, Cambridge. Massachusetts: MIT Press, 1960 cotă 530.675 (1 exemplar) sau ediția din 1977 cotă 548.088 (1 exemplar);
- NORBERG - SCHULZ, Christian. Genius loci : paysage-ambiance-architecture. Traducere de Odile Seyler. Liege, Belgique: Pierre Mardaga, 1989 cotă 478.286 (1 exemplar);
- PALLASMAA, Juhani. The Embodied Image: Imagination and Imagery in Architecture. Chichester: John Wiley & Sons, 2011 cotă 537.919 (1 exemplar);
- PALLASMAA, Juhani. Mâna care gândește. București: Editura Fundației Arhitect Design cotă 563.370 (1 exemplar);
- ȘERBAN, Alina, ed. Evacuarea Fantomei. Arhitecturi ale Supraviețuirii. București: Asociația pepluspatru, 2011 cotă 533.593 (1 exemplar).

Alte titluri:

- AUGÉ, Marc. Non-places - An Introduction to Supermodernity. Traducere de John HOWE. Londra, New York NY: Verso, 2008;
- BACHELARD, Gaston. Poetica spațiului. Traducere de Irina BĂDESCU. Pitești: Paralela 45, 2003;
- de BOTTON, Alain. Arhitectura fericirii. Traducere de Ema Stere. București: Editura Vellant, 2009;
- GAVRELIUC, Alin. Psihologie interculturală: repere teoretice și diagnoze românești. Iași: Polirom, 2011;
- HALL, Edward T. The Hidden Dimension. New York NY: Anchor Books, 1969, 1990;
- HALL, Edward T. The Silent Language. New York NY: Doubleday & Company, Inc., 1959;
- KOVÁCS, Kázmér. Timpul monumentului istoric. București: Paideia, 2003;
- LEFEBVRE, Henri. The Production of Space. Traducere de Donald NICHOLSON-SMITH. Oxford, Cambridge MA: Basil Blackwell Ltd., 1991;
- MASSEY, Doreen. Space, Place, and Gender. Minneapolis MN: University of Minnesota Press, 1994;
- MIHALI, Ciprian. Inventarea spațiului - arhitecturi ale experienței cotidiene. București: Editura Paideia, 2001;
- MIHALI, Ciprian (ed.). ALTFel DE SPAȚII - studii de heterotopologie. București: Editura Paideia, 2001;
- PIAGET, Jean; INHELDER, Bärbel. The Child's Conception of Space. Traducere de F.J. LANGDON; J.L. LUNZER. Londra: Routledge & Kegan Paul Ltd, 1971;
- RAPOPORT, Amos. The Meaning of the Built Environment - A Nonverbal Communication Approach. Tucson AZ: The University of Arizona Press, 1990;
- TUAN, Yi-Fu. Space and Place. The Perspective of Experience. Minneapolis MN, Londra: University of Minnesota Press, 1977;
- WASSERMAN, Barry, SULLIVAN, Patrick și Gregory PALERMO. Ethics and the Practice of Architecture. New York: John Wiley & Sons, 2000;
- ZUMTHOR, Peter. Thinking Architecture, traducere de Maureen OBERLI-TURNER. Basel, Boston MA, Berlin: Birkhäuser, 1999.

9. Conținuturi

9.2 Seminar / laborator / proiect / practică	Nr. ore	Metode de predare	Observații
Nu este cazul			
Bibliografie Nu este cazul			

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina și întreg conținutul acesteia reflectă standardele comunităților educaționale și profesionale specifice domeniului arhitecturii, fiind aliniată cu principiile Cartei UIA UNESCO pentru Educație în Arhitectură, ale Ordinului Arhitecților din România, ale întregii baze legale a reglementării profesiei de arhitect, precum și cu standardele specifice ARACIS.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 Metode de evaluare (și forma evaluare: continuă/sumativă)	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	1p din oficiu (PO)+9 puncte colocviu (C) [eseu argumentativ de minim 1500 cuvinte pe o temă stabilită de comun acord]	colocviu: eseu argumentativ - predare on-line platforma TEAMS SAU	100%
	degrevare: studenții care sunt activi la curs, participând la exerciții, vor primi un punct pentru fiecare exercițiu rezolvat (PE)	degrevare pe parcurs: nota obținută din punctele acumulate pe parcursul semestrului	100%
11.5 Seminar/Laborator /Proiect / practică			
11.6 Standard minim de performanță Nota finală = PO 10 % + C 90% - minim 5/10 puncte SAU Nota finală = PE 100 % - minim 5/10 puncte Nota minimă se poate obține prin cunoașterea și dobândirea abilității de a opera cu principiile percepției.			

Data completării:	Titulari	grad didactic, titlu Prenume NUME	Semnătura
Septembrie 2025	Curs	Conf. dr. arh. Dana JULEAN	
	Aplicații	-	

Data avizării în Consiliul Departamentului	Director Departament Arhitectură Prof. dr. arh. Virgil Pop

Data aprobării în Consiliul Facultății	Decan, Prof. dr. arh. Șerban Dragoș Ion Țigănaș
